

MEDECINS SANS FRONTIERES
LEKARZE BEZ GRANIC

RAPORT ROCZNY 2023

LEKARZE BEZ GRANIC

LEKARZE-BEZ-GRANIC.PL

ROK BRUTALNYCH WOJEN I KATAKLIZMÓW

CZARNY DYM UNOSI SIĘ NAD CHARTUMEM PO WALKACH, KTÓRE WYBUCHŁY W POŁOWIE KWIETNIA MIĘDZY ARMIĄ A SIŁAMI PARAMILITARNYMI. SUDAN, 2023

Zdjęcie: Atsuhiko Ochiai/MSF

W 2023 roku, gdy światem ponownie wstrząsały niszczycielskie katastrofy naturalne i brutalne wojny, zespoły Lekarzy bez Granic pracowały, aby zapewnić opiekę medyczną ludziom w potrzebie.

Oprócz naszych regularnych działań, uruchomiliśmy działania natychmiastowe w odpowiedzi na silne trzęsienia ziemi w Turcji, Syrii, Maroku i Afganistanie. Wspieraliśmy także społeczności dotknięte wojnami w Sudanie i Palestynie oraz innymi konfliktami na świecie.

Dostarczanie pomocy wiąże się z wieloma wyzwaniami. Nie tylko z uzyskaniem dostępu do pacjentów, ale także z zapewnieniem bezpieczeństwa naszym pracownikom.

Wojna w Sudanie

W kwietniu, po wybuchu wojny w Sudanie, która przyniosła dziesiątki tysięcy ofiar i doprowadziła do przesiedlenia około ośmiu i pół miliona ludzi z ich domów¹, w obliczu chaosu, w jakim pogrążył się kraj, nasze zespoły musiały szybko się dostosować i zwiększyć skalę działań. Skoncentrowaliśmy się na leczeniu pacjentów z ranami postrzałowymi, kłutymi i odłamkowymi oraz pomocy w przepełnionych obozach dla osób przesiedlonych, gdzie reagowaliśmy na gwałtowny wzrost liczby przypadków niedożywienia i odry.

Pracując w 11 stanach w 30 placówkach medycznych, mierzyliśmy się z wieloma wyzwaniami wywołanymi ciągłym

brakiem bezpieczeństwa i blokowaniem dostępu do pomocy humanitarnej przez strony walczące. Wszystko to przy braku uwagi świata.

Pomoc medyczna, jaką byliśmy w stanie zapewnić, pokazuje, że praca w Sudanie jest możliwa. Mimo tego często okazywało się, że na obszarach, na których prowadziliśmy działania, byliśmy jedyną organizacją humanitarną. W obliczu ogromu potrzeb konieczność masowego zwiększenia skali pomocy humanitarnej jest pilna.

Wojna w Strefie Gazy

Podobnie jak wielu innych, byliśmy przerażeni masakrą dokonaną przez Hamas w Izraelu 7 października i jesteśmy przerażeni reakcją Izraela. Rozumiemy udrękę rodzin, których bliscy zostali wzięci jako zakładnicy 7 października. Współczujemy ludności cywilnej dotkniętej skutkami operacji wojskowej w Strefie Gazy i represji, jakich doświadcza na Zachodnim Brzegu.

W Palestynie nasze zespoły musiały przeorganizować się w rozpaczliwie trudnych warunkach, często przenosząc się ze szpitala do szpitala z powodu bombardowań, z narażeniem życia, aby zapewnić ratującą życie opiekę w obliczu ofensywy prowadzonej bezkarnie przez Izrael. Nasze zespoły są wyczerpane, wielu pracowników doznało głębokiej traumy. Niestety, sześciu członków naszego zespołu zginęło. W skrajnych warunkach, jakie panują w Strefie Gazy, nadal pracujemy tam, gdzie to możliwe.

¹ UNHCR, <https://data.unhcr.org/en/situations/sudansituation> (data dostępu: 5.08.2024).

**LEKARZE BEZ GRANIC
DYSTRYBUJĄ
ARTYKUŁY PIERWSZEJ
POTRZEBY W OŚRODKU
RECEPCYJNYM DLA
RODZIN WYSIEDLONYCH
Z POWODU TRZĘSIENIA
ZIEMI. SYRIA, 2023**

Gruźlica – nowe schematy leczenia

Rok 2023 przyniósł także dobre wiadomości. W listopadzie opublikowaliśmy pozytywne wyniki badania klinicznego endTB. Pozwoliło ono opracować trzy nowe, bezpieczne schematy leczenia gruźlicy wielolekoopornej, które są bardziej efektywne i skracają czas leczenia niemal o dwie trzecie. Niektóre z tych schematów wykorzystują bedakilinę, której cena stanowiła barierę w zwiększeniu skali leczenia. Między innymi dzięki naszym wysiłkom jej producent, koncern Johnson & Johnson, zniósł niektóre ze swoich patentów wtórnych, co umożliwia stosowanie niedrogich wersji generycznych leku w krajach o niskim i średnim dochodzie. Nasze naciski doprowadziły również do obniżenia kosztów diagnostyki. Cena niektórych testów produkowanych przez firmę Cepheid, z których szeroko korzystamy w leczeniu gruźlicy, spadła o 20 procent. W Polsce nasze zespoły kontynuowały w 2023 roku wspieranie pilotażowego programu ambulatoryjnego leczenia gruźlicy lekoopornej.

Noma na liście chorób zaniedbanych

W grudniu, po trzech latach intensywnych działań Lekarzy bez Granic, Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) dodała nomę do listy zaniedbanych chorób tropikalnych. Noma jest chorobą bakteryjną dotykającą głównie dzieci, szczególnie w Afryce Subsaharyjskiej. Można jej zapobiegać i skutecznie ją leczyć, ale nieleczona zabija 90 procent zarażonych osób. Umieszczenie nomy na liście pomoże zwrócić uwagę na tę chorobę i ułatwi integrację działań związanych z zapobieganiem i leczeniem jej z istniejącymi programami zdrowia publicznego. Pomoże też w zapewnieniu bardzo potrzebnych zasobów koniecznych do jej zwalczania.

Drugi rok w Polsce

Rok 2023 był drugim rokiem działalności biura Lekarzy bez Granic w Polsce. Dzięki niezwykłej hojności darczyńców prywatnych byliśmy w stanie zebrać i przekazać na dzia-

łania humanitarne 4 986 445,43 pln. Dziękujemy z całego serca za to nieocenione wsparcie.

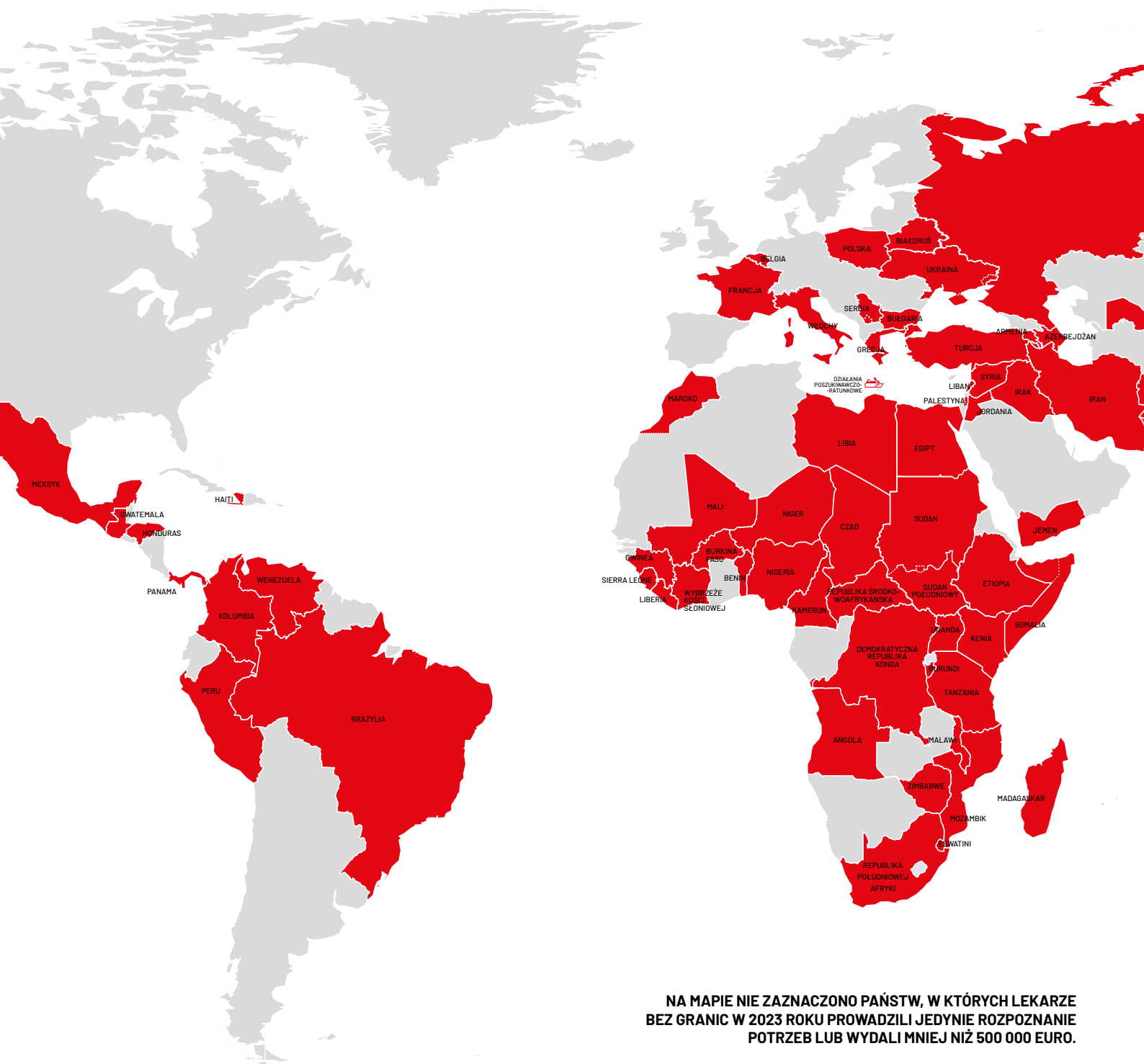
Celem Lekarzy bez Granic jest zapewnianie ratującej życie pomocy medycznej. Dlatego podziękowania należą się też pracownikom i pracowniczkom, ponad 69 000 osób, które w 2023 roku pracowały w ponad 70 krajach świata, często w wyjątkowo trudnych warunkach, aby pomóc ludziom w potrzebie.

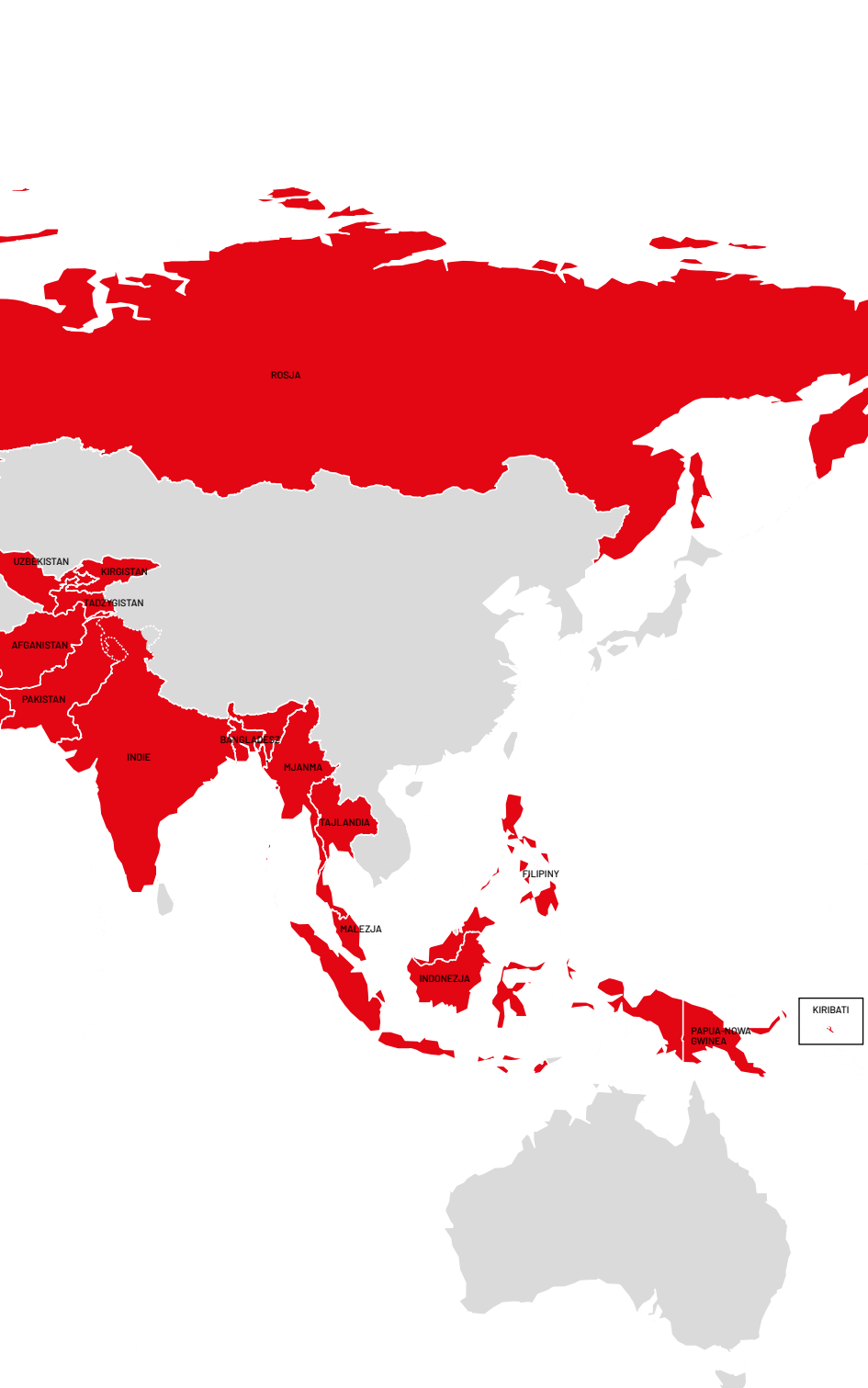
Okazywane zaufanie daje nam siłę do dalszego działania, pomimo przeszkód w coraz bardziej spolaryzowanym świecie. Pozostajemy głęboko wdzięczni za wiarę w pomoc humanitarną.

**DRAGINJA NADAŽDIN,
DYREKTORKA BIURA
LEKARZY BEZ GRANIC W POLSCE**

MAPA

DZIAŁANIA LEKARZY BEZ GRANIC NA ŚWIECIE

UŻYTE MAPY I NAZWY MIEJSC NIE ODZWIERCIEDLAJĄ
STANOWISKA LEKARZY BEZ GRANIC W SPRAWIE
ICH STATUSU PRAWNEGO.

Afganistan	Libia
Angola	Madagaskar
Armenia/Azerbejdżan	Malawi
Bangladesz	Malezja
Belgia	Mali
Benin	Maroko
Białoruś	Meksyk
Brazylia	Mozambik
Bułgaria	Mjanma
Burkina Faso	Niger
Burundi	Nigeria
Czad	Pakistan
Demokratyczna Republika Kongo	Palestyna
działania poszukiwawczo- -ratunkowe na Morzu Śródziemnym	Panama
Egipt	Papua-Nowa Gwinea
Eswatini	Peru
Etiopia	Polska
Filipiny	Republika Południowej Afryki
Francja	Republika Środkowoafrykańska
Grecja	Rosja
Gwatemala	Serbia
Gwinea	Sierra Leone
Haiti	Somalia
Honduras	Sudan
Indie	Sudan Południowy
Indonezja	Syria
Irak	Tadżykistan
Iran	Tajlandia
Jemen	Tanzania
Jordania	Turcja
Kamerun	Uganda
Kenia	Ukraina
Kirgistan	Uzbekistan
Kiribati	Wenezuela
Kolumbia	Włochy
Liban	Wybrzeże Kości Słoniowej
Liberia	Zimbabwe

PRZEGLĄD DZIAŁAŃ

NAJWIĘKSZE PROJEKTY HUMANITARNE

WEDŁUG WYDATKÓW W EURO

Demokratyczna Republika Konga	139 milionów
Jemen	110 milionów
Sudan Południowy	108 milionów
Nigeria	74 miliony
Sudan	71 milionów
Republika Środkowoafrykańska	71 milionów
Czad	58 milionów
Afganistan	55 milionów
Haiti	50 milionów
Syria	49 milionów

Wydatki w projektach w tych 10 krajach sięgnęły 785 milionów euro, co stanowiło **ponad połowę (52,8%)** wszystkich wydatków **Lekarzy bez Granic na działania w 2023 roku.**

Zdjęcie: MSF

PEDIATRKA FERDIYOLI PORCEL SPRAWDZA STAN PACJENTKI PODCZAS PORANNEGO OBCHODU NA ODDZIALE POŁOŻNICZYM W SZPITALU LEKARZY BEZ GRANIC. SIERRA LEONE, 2023

WEDŁUG LICZBY PERSONELU¹

Sudan Południowy	3 773
Afganistan	3 269
Nigeria	3 058
Demokratyczna Republika Konga	2 890
Jemen	2 768
Republika Środkowoafrykańska	2 499
Bangladesz	2 015
Haiti	1 968
Niger	1 729
Mali	1 478

WEDŁUG LICZBY KONSULTACJI MEDYCZNYCH²

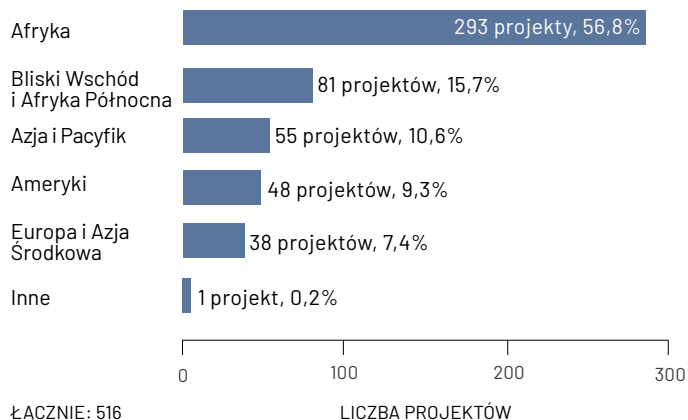
Demokratyczna Republika Konga	2 578 300
Nigeria	1 203 600
Syria	1 191 600
Burkina Faso	1 020 100
Niger	1 012 700
Sudan Południowy	879 100
Republika Środkowoafrykańska	725 700
Sudan	697 600
Czad	654 400
Bangladesz	628 300

¹ Liczba personelu oznacza liczbę pełnych, całorocznych etatów.

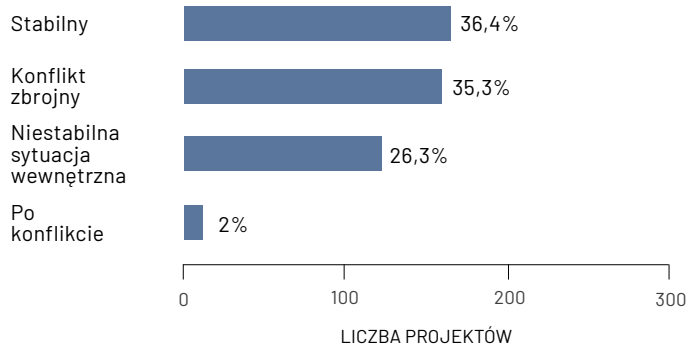
² Z wyłączeniem konsultacji specjalistycznych.

LOKALIZACJE PROJEKTÓW

KONTEKST DZIAŁAŃ

DZIAŁANIA W LICZBACH

16 459 000

konsultacji
medycznych

3 724 500

leczonych
przypadków
malariai

3 295 700

szczepień
przeciw odrze

1 946 300

przyjęć
na ostrych
dyżurach

1 368 700

przyjętych
pacjentów
szpitalnych

499 500

przyjęć
niedożywionych dzieci
do ambulatoryjnych
programów żywienia
terapeutycznego

493 900

indywidualnych
konsultacji
w zakresie zdrowia
psychicznego

462 200

rodzin otrzymało
przedmioty
pierwszej
potrzeby

337 000

przyjętych
porodów, w tym
cesarskich cięć

161 000

dzieci z ostrym
niedożywieniem
w szpitalnych
programach
żywienia

125 900

zabiegów
i interwencji
chirurgicznych

70 600

pacjentów
leczonych
na cholerę

62 200

osób leczonych
w następstwie
przemocy
seksualnej

44 500

osób otrzymujących
leczenie
antyretrowirusowe
HIV

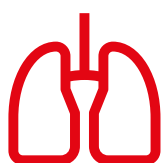
23 000

osób
z zaawansowanym
HIV pod opieką
Lekarzy bez Granic

22 700

osób objętych
pierwszorazowym
leczeniem
gruźlicy

5 810

osób objętych
leczeniem na
wirusowe zapalenie
wątroby typu C

4 650

osób
uratowanych
na morzu

Na liczby te składają się działania bezpośrednie, zdalne i koordynacyjne. Dają one przybliżony obraz większości działań Lekarzy bez Granic, choć go nie wyczerpują. Liczby te mogą się zmieniać; wszelkie zmiany zostaną uwzględnione w cyfrowej wersji raportu dostępnej na stronie lekarze-bez-granic.pl.

DOPASOWYWANIE NASZYCH DZIAŁAŃ WE MGLE WOJNY

JACOB BURNS

PRACOWNICY MEDYCZNI LEKARZY BEZ GRANIC PRZYJMUJĄ LUDZI W PRZEPEŁNIONEJ POCZEKALNI PRZYCHODNI AL-SHABOURA W RAFAH. PRZYCHODNIĘ OTWARTO, ABY ZAPEWNIĆ OPIEKĘ MEDYCZNĄ NA OBSZARZE, DO KTÓREGO WIELE OSÓB PRZENIOSŁO SIĘ W WYNIKU WOJNY. STREFA GAZY, GRUDZIEŃ 2023

Zdjęcie: Mohammad Abed

W ostatnich latach na świecie wzrosła liczba wojen i użycia skrajnej przemocy¹. W swoich działaniach Lekarze bez Granic od dawna byli skupieni na wspieraniu ludzi dotkniętych konfliktami. Po każdym takim działaniu intensywnie dyskutowaliśmy nad jego zaletami i niedociągnięciami, aby lepiej przygotować się na przyszłość.

Jednak każda wojna przynosi nowe wyzwania. Oczekiwania mogą być takie, że zawsze będziemy odpowiadać w podobny sposób – inicjując duże projekty, operując rannych w wyniku działań wojennych i zapewniając wsparcie humanitarne osobom przesiedlonym w trudno dostępnych rejonach, gdzie inne podmioty udzielające pomocy nie docierają. W rzeczywistości każdorazowo musimy dopasowywać nasze działania do konkretnego kontekstu.

Trzy ostatnie wojny obrazują typy problemów, z jakimi mierzą się nasze zespoły i które determinują zakres i rodzaj naszych działań.

Pierwszym problemem jest dostęp: kiedy władze nie chcą, byśmy pracowali w kraju lub jego części i nie udzielają nam pozwoleń niezbędnych do tego, by rozpocząć skuteczne działania. Może do tego dojść, kiedy władze nie chcą, aby opieka medyczna była zapewniana bojownikom z grupy, która jest tej władzy przeciwna, lub ludziom, którzy żyją pod kontrolą tej grupy. Władze mogą również odmówić dostępu,

jeśli nie chcą, aby ludzie z zewnątrz byli świadkami tego, co dzieje się na danym obszarze lub aby zagraniczna organizacja pracowała w sektorze opieki zdrowotnej.

Brak dostępu stanowi znaczny problem dla Lekarzy bez Granic w Sudanie. Od kwietnia 2023 roku, kiedy wybuchła tam wojna, nie otrzymaliśmy wiz i innych zezwoleń niezbędnych do skutecznej odpowiedzi na ogromne potrzeby, zwłaszcza w stanie Chartum. W efekcie w październiku 2023 roku byliśmy zmuszeni tymczasowo zawiesić działania chirurgiczne w jednym ze szpitali, które wspieraliśmy w Chartumie, stolicy Sudanu – mieście zamieszkanym przez ponad trzy miliony osób, będącym wciąż strefą bardzo aktywnych walk i już wcześniej charakteryzującym się wysoce niewystarczającym poziomem opieki medycznej. Z powodu blokady wojskowej praca naszych zespołów była ograniczona do kilku lokalizacji, w których ludzie pilnie potrzebują pomocy. Mocno ograniczone są też zakres i wydajność naszych działań.

Drugim problemem jest bezpieczeństwo: kiedy nie jesteśmy w stanie zagwarantować go naszym zespołom. Może do tego dojść na obszarach, gdzie walki są zbyt intensywne i nie ma bezpiecznej przestrzeni do pracy, ale też wtedy, gdy jedna lub więcej stron konfliktu decydują się wziąć nas na celownik, atakując nasze zespoły lub szpitale bądź porywając naszych pracowników.

¹ ACLED Conflict Index, <https://acleddata.com/conflict-index/> (data dostępu: 1.08.2024).

Pod względem bezpieczeństwa w Strefie Gazy od początku wojny 7 października 2023 roku mamy do czynienia z jednymi z najbardziej ekstremalnych warunków, w jakich Lekarze bez Granic kiedykolwiek pracowali. Nigdzie nie jest bezpiecznie, a izraelskimi bombardowaniami są zagrożone nawet szpitale, których większość została uszkodzona lub zniszczona i przestała funkcjonować. Osoby z naszych zespołów i członkowie ich rodzin tracili życie w swoich domach, w drodze do pracy, w szpitalach. Praca w takiej przemocy jest praktycznie niemożliwa. Choć Lekarze bez Granic w dalszym ciągu zapewniają niezbędną opiekę zdrowotną, skala potrzeb na tak brutalnej wojnie znacznie przekracza nasze możliwości odpowiedzi.

Trzeci problem jest być może mniej oczywisty: to kwestia naszej przydatności. Uważamy, że naszą rolą jako medycznej organizacji humanitarnej jest głównie uzupełnianie luk w opiece medycznej. Czasami krajowy system opieki zdrowotnej – lub międzynarodowy system pomocy – może odpowiedzieć na większość potrzeb w danym kontekście, nawet podczas wojny. Dlatego zdarza się, że zmagamy się z ustaleniem, jaki rodzaj naszych działań stanowiłby wartość dodaną. Alternatywnie, może zdarzyć się, że nie będziemy w stanie zrobić tego, co początkowo planowaliśmy, i zdecydujemy się nie angażować w inny sposób. Wtedy pytanie brzmi: czy powinniśmy nalegać na pracę we wszystkich strefach konfliktu, nawet za cenę robienia mniej gdzie indziej?

Ukraina to ciekawy przykład takiej sytuacji. Choć wojna spowodowała wysoką liczbę rannych oraz powtarzające się fale przesiedleń, krajowy system ochrony zdrowia w dużym stopniu był w stanie utrzymać funkcjonowanie. Na dodatek duża skala pomocy międzynarodowej sprawiła, że odpowie-

dziano na większość potrzeb. W rezultacie nasze zespoły musiały szukać innowacyjnych rozwiązań, prowadząc takie projekty, jak szpital w pociągu oraz wykorzystując specjalistyczną wiedzę w obszarach takich jak fizjoterapia. Pomimo sukcesów zamknęliśmy część projektów w Ukrainie, aby wykorzystać zasoby w innych miejscach na świecie, gdzie naszym zdaniem potrzeby są bardziej naglące.

Oczywiście problemy te nie wydarzają się w próżni. Na przykład w Ukrainie kwestia przydatności powiązana jest z dostępem – to, że władze wołają przejąć inicjatywę w leczeniu rannych wojskowych, oznacza, że zazwyczaj nie zapewniamy bezpośredniego, ratującego życie wsparcia w szpitalach. A wysoki poziom ryzyka na linii frontu, gdzie szpitale są często atakowane, powoduje, że mamy mniejszą gotowość do prowadzenia projektów niezwiązanych z ratowaniem życia. W naszej ocenie korzyści, jakie przyniosłby taki projekt, nie byłyby warte ryzyka ponoszonego przez personel.

Problemy te są ze sobą powiązane i ukazują granice tego, co jest dla Lekarzy bez Granic możliwe do zrobienia w kontekście wojennym. Przestrzeń, jaką Lekarze bez Granic i inni są w stanie wynegocjować ze stronami walczącymi, jest czasem nazywana przestrzenią humanitarną. Niekoniecznie jest to fizyczna przestrzeń na mapie, chociaż wpływa na to, gdzie możemy pracować. Przestrzeń humanitarna to pole manewru, jakie nam pozostaje, gdy weźmiemy pod uwagę ograniczenia polityczne i wojskowe, problemy z bezpieczeństwem oraz wydolność istniejącego systemu ochrony zdrowia. To w ramach tej przestrzeni podejmujemy decyzję, jak najlepiej wykorzystać nasze umiejętności – i pieniądze darczyńców – aby pomóc ludziom dotkniętym skutkami wojen.

HALYNA MILOVUS,
PIELĘGNIARKA
LEKARZY BEZ GRANIC,
SPRAWDZA CIŚNIENIE
KRWI PACJENTA
W POCIĄGU MEDYCZNYM
ORGANIZACJI.
PACJENT ZOSTAŁ
EWAKUOWANY PO TYM,
JAK OSTRZELANO
SZPITAL, W KTÓRYM
PRZEBYWAŁ. UKRAINA,
PAŹDZIERNIK, 2023

Zdjęcie: Verity Kowal/MSF

AFGANISTAN

DZIAŁANIA MEDYCZNE W LICZBACH

436 100

PRZYJĘĆ NA OSTRYCH
DYŻURACH

230 200

KONSULTACJI
MEDYCZNYCH

45 100

PRZYJĘTYCH PORODÓW,
W TYM 2640 ZABIEGÓW
CESARSKIEGO CIĘCIA

16 500

INTERWENCJI
CHIRURGICZNYCH

13 200

DZIECI PRZYJĘTYCH
DO SZPITALNYCH
PROGRAMÓW ŻYWIENIA

3 120

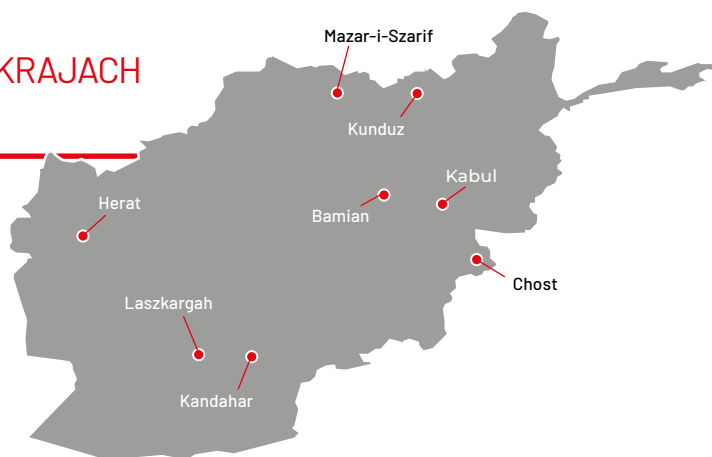
OSÓB, KTÓRE ROZPOCZĘŁY
LECZENIE GRUŻLICY

W 2023 roku Lekarze bez Granic dalej wspierali zmagający się z trudnościami system opieki zdrowotnej, zapewniając specjalistyczną opiekę w całym kraju.

Obserwowaliśmy regularny wzrost liczby pacjentów w placówkach Lekarzy bez Granic, głównie ze względu na poprawę bezpieczeństwa, która ułatwiła podróżowanie. Jednak wielu Afgańczyków nadal stoi przed wyzwaniem w dostępie do opieki zdrowotnej.

Z powodu zapaści gospodarczej wielu z nich nie stać na pomoc medyczną. Poza tym publiczny system opieki zdrowotnej w Afganistanie jest od lat niedofinansowany i przeciążony, przez co nie jest w stanie odpowiedzieć na potrzeby ludzi. W 2023 roku odnotowaliśmy wysoki wskaźnik obłożenia łóżek – w większości placówek od 130 do 200 procent.

Prowadziliśmy dziewięć projektów w ośmiu prowincjach, koncentrując

● MIASTA, MIASTECZKA LUB WIOSKI, W KTÓRYCH LEKARZE BEZ GRANIC PROWADZILI PROJEKTY W 2023 R.

się na pomocy w nagłych wypadkach, chirurgii oraz zdrowiu matki i dziecka. W październiku przeprowadziliśmy również działania natychmiastowe po tym, jak cztery trzęsienia ziemi o sile 6,3 stopnia nawiedziły prowincję Herat.

Pod koniec grudnia 2022 roku, po decyzji Islamskiego Emiratu Afganistanu (tzw. talibów), o zakazie pracy kobiet w organizacjach pozarządowych i ograniczeniu ich dostępu do szkolnictwa wyższego, Lekarze bez Granic potępnili stopniowe wykluczanie kobiet i dziewcząt z życia publicznego w tym kraju.

CZAD

DZIAŁANIA MEDYCZNE W LICZBACH

1 358 900

SZCZEPIEŃ PRZECIW
ODRZE W ODPOWIEDZI NA
WYBUCH EPIDEMII

63 100

PRZYJĘĆ DZIECI DO
AMBULATORIJNYCH
PROGRAMÓW ŻYWIENIA
TERAPEUTYCZNEGO

29 700

PACJENTÓW PRZYJĘTYCH
DO SZPITALA

173,2 MLN

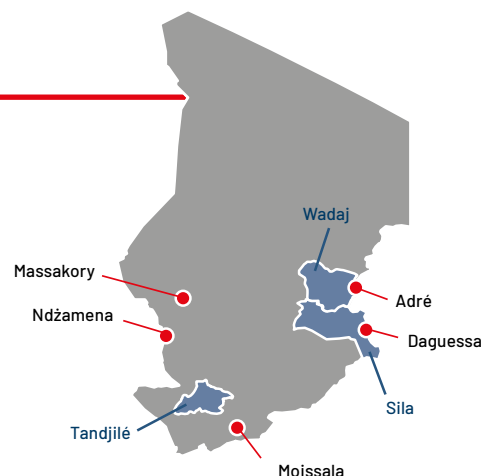
LITRÓW
ROZDYSTRYBUOWANEJ
WODY

Po wybuchu konfliktu w sąsiednim Sudanie w kwietniu 2023 roku, organizacja Lekarze bez Granic rozpoczęła zakrojone na szeroką skalę działania natychmiastowe, aby pomóc tysiącom uchodźców przybywających do wschodniego Czadu.

W regionie Wadaj, gdzie już wcześniej pracowaliśmy, nasze zespoły szybko zwiększyły skalę działań mających na celu pomoc osobom przesiedlonym w wyniku przemocy. Zapewniliśmy opiekę zdrowotną w kilku lokalizacjach, w tym w Adré, Goungour i Koufroun, i wraz z Ministerstwem Zdrowia przeprowadziliśmy kampanie szczepień przeciw odrze.

Kolejnym z naszych priorytetów w Czadzie w 2023 roku było wspieranie kampanii szczepień i usprawnienie rutynowego programu szczepień.

Kontynuowaliśmy współpracę z Ministerstwem Zdrowia w celu poprawy dostępu do pediatrycznej, ginekologicznej i położniczej opieki zdrowotnej w Moissali,

■ REGIONY, W KTÓRYCH LEKARZE BEZ GRANIC PROWADZILI PROJEKTY W 2023 R.

● MIASTA, MIASTECZKA LUB WIOSKI, W KTÓRYCH LEKARZE BEZ GRANIC PRACOWALI W 2023 R.

a także opieki dla dzieci, w tym leczenia niedożywienia, w Massakory i Ndżamennie.

Ponadto Lekarze bez Granic pracują nad rozwojem opieki zdrowotnej opartej na współpracy z lokalną społecznością w celu zapobiegania i leczenia malarii oraz innych powszechnych chorób, szkolenia personelu, a także wspierania ośrodków zdrowia i lokalnych programów zdrowotnych w Massakorze, Moissali i Sila.

NIGERIA

DZIAŁANIA MEDYCZNE W LICZBACH

1 203 600

KONSULTACJI
MEDYCZNYCH

409 600

LECZONYCH PRZYPADKÓW
MALARI

193 900

PRZYJĘĆ DZIECI DO
AMBULATORIJNYCH
PROGRAMÓW ŻYWIENIA
TERAPEUTYCZNEGO

154 600

PACJENTÓW PRZYJĘTYCH
DO SZPITALA

52 500

DZIECI PRZYJĘTYCH
DO SZPITALNYCH
PROGRAMÓW ŻYWIENIA

30 200

PRZYJĘTYCH PORODÓW

16 400

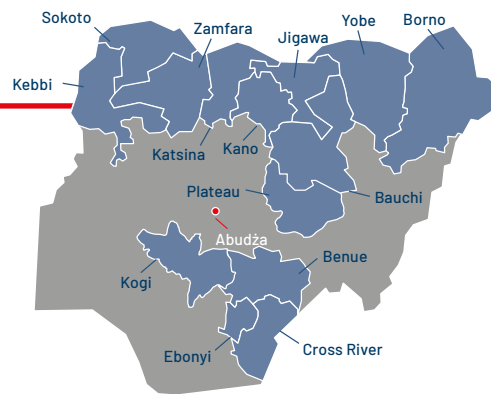
OSÓB LECZONYCH
Z POWODU ODRY

W Nigerii Lekarze bez Granic zwiększyli skalę działań, aby przeciwdziałać zaniedbanemu kryzysowi niedożywienia i pomagać osobom przesiedlonym w wyniku przemocy. Prowadziliśmy również programy mające na celu poprawę zdrowia matek i dzieci.

W ostatnich latach konflikty, ekstremalne zjawiska pogodowe i pogarszające się warunki gospodarcze pogrążyły północną Nigerię w pogłębiającym się kryzysie humanitarnym. Powszechna przemoc i niepokoje zmusiły ponad 3,3 miliona ludzi do opuszczenia swoich domów. Osoby przesiedlone i pozostali mieszkańcy północnej Nigerii mają bardzo ograniczony dostęp do opieki medycznej.

W 2023 roku zareagowaliśmy na bezprecedensową epidemię błonicy, która rozpoczęła się w stanie Kano i rozprzestrzeniła na cały kraj. Do końca roku odnotowano ponad 20 000 podejrzanych przypadków i 600 zgonów.

Narastająca przemoc i skrajne ubóstwo, zaostrzone przez zwiększoną rywalizację

■ REGIONY, W KTÓRYCH LEKARZE BEZ GRANIC PROWADZILI PROJEKTY W 2023 R.
● MIASTA, MIASTECZKA LUB WIOSKI, W KTÓRYCH LEKARZE BEZ GRANIC PRACOWALI W 2023 R.

o wyczerpujące się zasoby – wynik zmian klimatu – sprawiły, że wiele osób jest narażonych na chroniczne cykle ostrego niedożywienia. W 2023 roku nasze zespoły odpowiadały na kryzys niedożywienia w 32 ambulatoryjnych i 10 szpitalnych ośrodkach żywienia terapeutycznego w pięciu stanach (Zamfara, Sokoto, Katsina, Kano i Kebbi).

Od 2014 roku wspieramy leczenie nomy w szpitalu dziecięcym w Sokoto, zapewniając m.in. chirurgię rekonstrukcyjną, żywienie i wsparcie w zakresie zdrowia psychicznego.

UKRAINA

DZIAŁANIA MEDYCZNE W LICZBACH

167 000

KONSULTACJI
MEDYCZNYCH

21 900

INDYWIDUALNYCH
KONSULTACJI W ZAKRESIE
ZDROWIA PSYCHICZNEGO

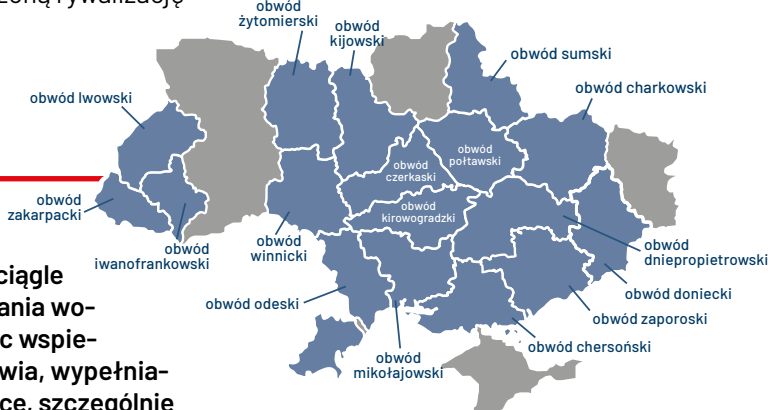
1 300

PACJENTÓW
EWAKUOWANYCH
POCIĄGIEM MEDYCZNYM

W 2023 roku w Ukrainie ciągle trwały intensywne działania wojenne. Lekarze bez Granic wspierali system ochrony zdrowia, wypełniając krytyczne luki w opiece, szczególnie na obszarach w pobliżu linii frontu.

W 2023 roku używaliśmy pociągów medycznych do ewakuacji pacjentów z obszarów przyfrontowych do bezpieczniejszych miejsc, gdzie mogli otrzymać specjalistyczną opiekę. Pod koniec roku ewakuacje pociągami zostały wstrzymane ze względu na zmianę potrzeb. Jednocześnie zwiększyliśmy skalę działania naszego samochodowego pogotowia ratunkowego.

Kluczowym elementem naszych działań pozostało wsparcie w zakresie zdrowia psychicznego. We wrześniu rozpoczęliśmy zapewnianie specjalistycznej opieki psychoterapeutycznej osobom doświadczającym objawów PTSD (zespołu stresu pourazowego) w nowym ośrodku w obwodzie winnickim.

■ REGIONY, W KTÓRYCH LEKARZE BEZ GRANIC PROWADZILI PROJEKTY W 2023 R.
UŻYTA MAPA I NAZWY MIEJSC NIE ODZWIERSZAJĄ STANOWISKA LEKARZY BEZ GRANIC W SPRAWIE ICH STATUSU PRAWNEGO.

Prowadziliśmy projekty rehabilitacji dla rannych w wyniku działań wojennych w obwodach czerkaskim, żytomierskim, kijowskim, sumskim i winnickim.

Kontynuowaliśmy prowadzenie klinik mobilnych, zapewniając podstawową opiekę zdrowotną, chirurgię w nagłych wypadkach i leczenie chorób przewlekłych w regionach Charkowa, Dniepru, Mikołajowa, Chersonia i Doniecka, gdzie wielu pacjentów to osoby starsze.

Przekazaliśmy leki i materiały medyczne dziesiątkom placówek ochrony zdrowia oraz przeprowadziliśmy szkolenia dla pracowników ochrony zdrowia i ratowników.

FINANSE LEKARZY BEZ GRANIC NA ŚWIECIE W 2023 ROKU

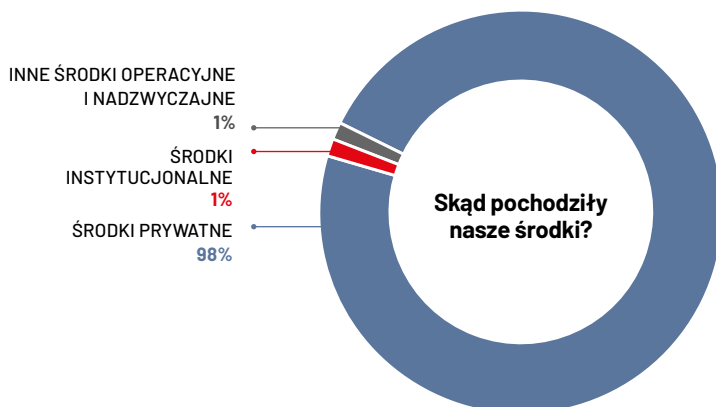
SKĄD POCHODZIŁY NASZE ŚRODKI?

W 2023 roku – podobnie jak w 2022 – po raz drugi w naszej historii przychody fundraisingowe Lekarzy bez Granic przekroczyły 2 miliardy euro. Podział źródeł przychodów pozostaje zbliżony. W porównaniu do 2022 roku, nasz przychód wzrósł o 5 procent (113 milionów euro).

Ponad 7,3 miliona darczyńców prywatnych

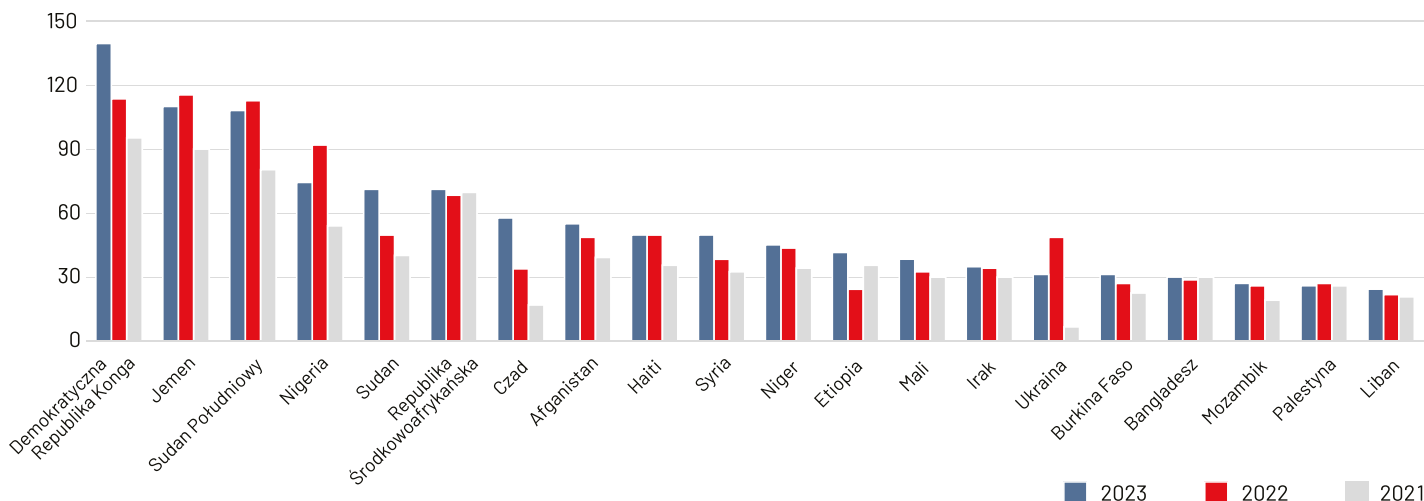
Aby zapewnić nam niezależność, dążymy do utrzymania wysokiego poziomu przychodów fundraisingowych ze źródeł prywatnych. W 2023 roku 98% przychodów operacyjnych pochodziło ze źródeł prywatnych.

	2023		2022		Różnica między 2023 a 2022
	w mln euro	procent	w mln euro	procent	w mln euro
ŚRODKI PRYWATNE	2,320	98%	2,191	97%	129
ŚRODKI INSTYTUCJONALNE	24	1%	23	1%	1
INNE ŚRODKI INSTYTUCJONALNE I OPERACYJNE	21	1%	38	2%	-17
ŁĄCZNA SUMA ZEBRANYCH ŚRODKÓW	2,365	100%	2,252	100%	113

GDZIE WYKORZYSTALIŚMY ŚRODKI?

KRAJE, W KTÓRYCH W 2023 ROKU WYDATKI LEKARZY BEZ GRANIC WYNIOSŁY PONAD 24 MLN EURO

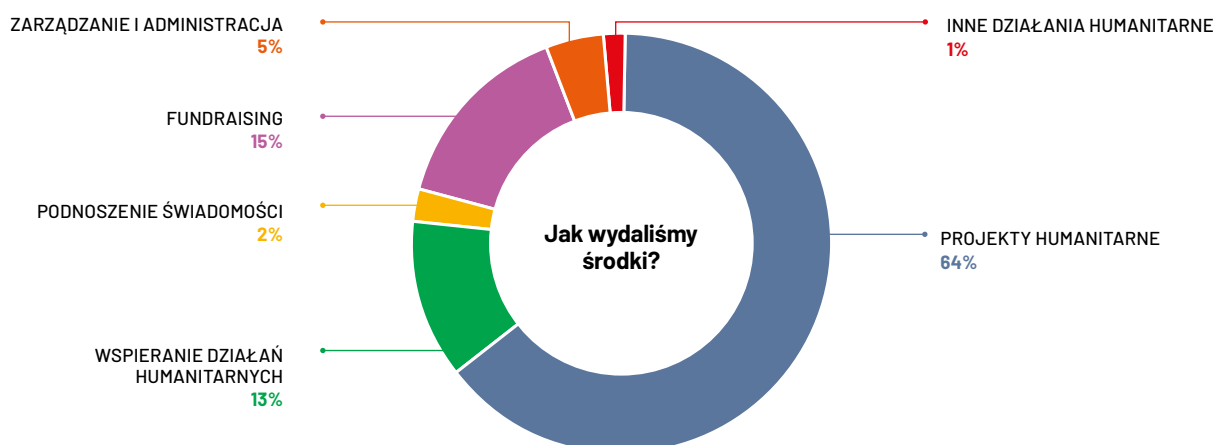
Przedstawione liczby odnoszą się do roku kalendarzowego 2023. Wszystkie kwoty podano w milionach euro. Zaokrąglenia mogą powodować niespójności w sumach.

JAK WYDALIŚMY ŚRODKI?

Poziom wydatków operacyjnych osiągnął w 2023 roku kolejny rekord – przekroczył 2,3 miliarda euro. Stanowi to wzrost o 44% w ciągu ostatnich pięciu lat (2018–2023). Priorytetem Lekarzy bez Granic jest maksymalizacja środków przeznaczanych na działania humanitarne. W 2022 roku odsetek tych wydatków wynosił 64,8%. W roku 2023 pozostał

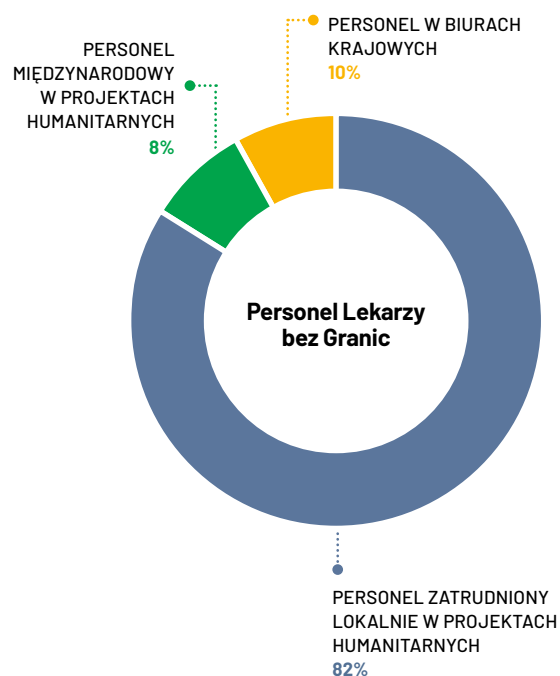
na podobnym poziomie i wyniósł 64,4%. Suma wydatków przeznaczonych na realizację misji społecznej Lekarzy bez Granic utrzymała się na poziomie 80,2%. Wydatki na fundraising pozwalają Lekarzom bez Granic w sposób ciągły otrzymywać znaczną część finansowania z prywatnych, niezależnych źródeł.

PERSONEL LEKARZY BEZ GRANIC NA ŚWIECIE W 2023 ROKU

STANOWISKA PEŁNOETATOWE:

	LICZBA	UDZIAŁ PROC.
PERSONEL ZATRUDNIONY LOKALNIE W PROJEKTACH HUMANITARNYCH	42 236	82%
PERSONEL MIĘDZYNARODOWY W PROJEKTACH HUMANITARNYCH	4 160	8%
PERSONEL W PROJEKTACH HUMANITARNYCH	46 395	90%
PERSONEL W BIURACH KRAJOWYCH	5 119	10%
RAZEM	51 514	100%

PEŁEN MIĘDZYNARODOWY RAPORT FINANSOWY ZA 2023 ROK
MOŻNA ZNALEŹĆ NA STRONIE [LEKARZE-BEZ-GRANIC.PL](https://lekarze-bez-granic.pl).

LEKARZE BEZ GRANIC W POLSCE

Rok 2023 był drugim rokiem działalności biura Lekarzy bez Granic w Polsce. Polskie biuro realizowało swoje cele, w tym:

- informowanie o kryzysach humanitarnych na świecie i przekazywanie świadectw osób dotkniętych konsekwencjami kryzysów,
- pozyskiwanie środków od darczyńców na prowadzenie działań humanitarnych,
- prowadzenie działań mających na celu zachęcanie potencjalnych pracowników humanitarnych do dołączenia do organizacji i podjęcia pracy w projektach w terenie,
- działania rzecznicze i prezentowanie opinii i stanowisk organizacji w ważnych kwestiach humanitarnych.

Polskie biuro wspierało także międzynarodowy zespół humanitarny w Polsce.

W 2023 roku polskie biuro Lekarzy bez Granic współorganizowało koncert charytatywny „Muzyka dla Gazy” na rzecz

pomocy humanitarnej w Strefie Gazy i regionie. Koncert odbył się 20 listopada 2023 roku w Warszawie. Łącznie w 2023 roku biuro Lekarzy bez Granic pozyskało 503 749,22 pln środków celowych na prowadzenie działań humanitarnych w Strefie Gazy w następstwie działań wojennych. Środki te zostały przekazane w 2024 roku.

Środki przekazane na działania humanitarne

W 2023 roku polskie biuro zebrało i przekazało na projekty humanitarne kwotę 4 986 445,43 pln. (Opis wspartych projektów na str. 15).

W 2023 roku polskie biuro dokonało także refundacji kwot, które zasiliły projekty humanitarne w 2022 roku. 1 708 978,56 pln zasiliło w 2022 roku projekty w Ukrainie, Etiopii, Demokratycznej Republice Konga, Sierra Leone i Sudanie Południowym oraz koordynację działań humanitarnych.

Łącznie w 2023 roku Lekarze bez Granic w Polsce przekazali 6 695 423,99 PLN na działania humanitarne. Zebrane przez polskie biuro środki pochodziły od darczyńców prywatnych (indywidualnych i biznesowych).

Projekty humanitarne w Polsce

Gruźlica

Od 2022 roku Lekarze bez Granic wspierają pilotażowy program ambulatoryjnego leczenia gruźlicy lekoopornej, prowadzony przez Ministerstwo Zdrowia, koordynowany przez Instytut Gruźlicy i Chorób Płuc oraz wspierany przez Światową Organizację Zdrowia (WHO). Nasze zespoły wspierają projekt w identyfikowaniu przypadków i kierowaniu pacjentów do odpowiednich ośrodków leczenia gruźlicy. Podejmujemy też działania na rzecz wzmocnienia zdolności i kompetencji polskiego systemu ochrony zdrowia w nowoczesnym leczeniu gruźlicy. Nasze zespoły zapewniają również ciągłość leczenia uchodźcom z Ukrainy, łącząc ich z placówkami medycznymi i zapewniając wsparcie psychologiczne i socjalne.

Granica polsko-białoruska

Na Podlasiu Lekarze bez Granic wspierają osoby w potrzebie na obszarze przy granicy z Białorusią. Nasz zespół, we współpracy z innymi organizacja-

mi i grupami społecznymi, zapewnia podstawową pomoc medyczną potrzebującym na trudno dostępnych obszarach, a pilne przypadki kieruje do placówek medycznych. Zespół humanitarny organizuje szkolenia z tematów takich jak pierwsza pomoc medyczna.

Zespół w Polsce zapewnia także wsparcie logistyczne projektom w Ukrainie.

Zdjęcie: Jędrzej Nowicki

OGRODZENIE Z DRUTU NA GRANICY POLSKO-BIAŁORUSKIEJ. POLSKA, 2021

WSPARCIE DZIAŁAŃ HUMANITARNYCH

W 2023 roku polskie biuro wsparło działania humanitarne Lekarzy bez Granic kwotą **4 986 445,43 pln**. Środki te zostały przekazane Lekarzom bez Granic przez darczyńców prywatnych (indywidualnych i biznesowych).

AFGANISTAN

107 769,22 PLN

kwota przekazana przez polskie biuro Lekarzy bez Granic

4 827 519 EURO

całkowita kwota przeznaczona na projekt przez organizację

Nazwa projektu wspartego w Afganistanie to: specjalistyczna opieka medyczna w zakresie leczenia gruźlicy w Kandaharze. W ramach tego projektu Lekarze bez Granic prowadzą szpital, w którym zapewniają leczenie gruźlicy, w tym gruźlicy lekoopornej.

ETIOPIA

979 719,95 PLN

kwota przekazana przez polskie biuro Lekarzy bez Granic

2 686 853 EURO

całkowita kwota przeznaczona na projekt przez organizację

Nazwa projektu wspartego w Etiopii to: badania oraz działania natychmiastowe, Abdurafi. W ramach tego projektu Lekarze bez Granic zapewniają opiekę medyczną oraz prowadzą badania związane z leiszmaniozą – jedną z chorób zaniechanych.

SUDAN

107 769,22 PLN

kwota przekazana przez polskie biuro Lekarzy bez Granic

4 267 143 EURO

całkowita kwota przeznaczona na projekt przez organizację

Nazwa projektu wspartego w Sudanie to: działania natychmiastowe. W ramach tego projektu Lekarze bez Granic prowadzą działania natychmiastowe, zapewniając między innymi chirurgię urazową, leczenie niedożywienia czy opiekę okołoporodową w odpowiedzi na wojnę, która wybuchła w Sudanie 15 kwietnia 2023 roku.

TURCJA

42 377,79 PLN

kwota przekazana przez polskie biuro Lekarzy bez Granic

292 438 EURO

całkowita kwota przeznaczona na projekt przez organizację

Nazwa projektu wspartego w Turcji to: odpowiedź na skutki trzęsienia ziemi, Turcja. W ramach tego projektu, w następstwie trzęsienia ziemi w Turcji i Syrii, Lekarze bez Granic zapewniali w Turcji, we współpracy z lokalnymi organizacjami, opiekę w zakresie zdrowia psychicznego oraz wsparcie w dostępie do wody i sanitariatów.

460 468,39 PLN

kwota przekazana przez polskie biuro Lekarzy bez Granic

Kwota ta wsparła koordynację działań humanitarnych przez Centrum Operacyjne w Amsterdamie.

CZAD

310 321,38 PLN

kwota przekazana przez polskie biuro Lekarzy bez Granic

3 168 883 EURO

całkowita kwota przeznaczona na projekt przez organizację

Nazwa projektu wspartego w Czadzie to: leczenie niedożywienia, Massakory. Lekarze bez Granic zapewniają w Czadzie opiekę związaną z niedożywieniem, które w tym regionie stanowi szczególne zagrożenie dla dzieci, zwłaszcza w cyklicznych okresach niedoboru żywności.

DEMOKRATYCZNA REPUBLIKA KONGA

734 789,96 PLN

kwota przekazana przez polskie biuro Lekarzy bez Granic

4 049 780 EURO

całkowita kwota przeznaczona na projekt przez organizację

Nazwa projektu wspartego w Demokratycznej Republice Konga to: koordynacja działań w Kiwu Północnym, Goma. Koordynacja pozwala prowadzić działania humanitarne w Kiwu Północnym, regionie kraju, gdzie potrzeby medyczne z powodu przemocy i przesiedleń są bardzo wysokie.

NIGERIA

979 719,96 PLN

kwota przekazana przez polskie biuro Lekarzy bez Granic

2 209 477 EURO

całkowita kwota przeznaczona na projekt przez organizację

Nazwa projektu wspartego w Nigerii to: wsparcie po przemoc seksualnej i przemoc ze względu na płeć, Benue. W ramach tego projektu Lekarze bez Granic zapewniali kompleksowe wsparcie medyczne osobom po doświadczeniu przemocy seksualnej w obozach dla osób wewnętrznie przesiedlonych w stanie Benue.

SUDAN POŁUDNIOWY

881 747,96 PLN

kwota przekazana przez polskie biuro Lekarzy bez Granic

4 381 418 EURO

całkowita kwota przeznaczona na projekt przez organizację

Nazwa projektu wspartego w Sudanie Południowym to: podstawowa opieka medyczna, stan Unity. W Sudanie Południowym, w tym w stanie Unity, Lekarze bez Granic zapewniają kompleksową opiekę medyczną, w tym podstawową opiekę medyczną, kampanie szczepień, leczenie niedożywienia.

UKRAINA

381 761,60 PLN

kwota przekazana przez polskie biuro Lekarzy bez Granic

5 445 421,41 EURO

całkowita kwota przeznaczona na projekt przez organizację

Nazwa projektu wspartego w Ukrainie to: działania w południowo-wschodniej Ukrainie, Dniepr. W ramach tego projektu zespoły Lekarzy bez Granic prowadzą kliniki mobilne, zapewniają ewakuacje medyczne dzięki flocie karettek oraz wspierają szpitale w sytuacjach masowego napływu rannych.

Lekarze bez Granic (Médecins Sans Frontières, MSF) to międzynarodowa, niezależna medyczna organizacja humanitarna prowadząca działania w ponad 70 krajach na świecie.

Niesiemy medyczną pomoc humanitarną ofiarom konfliktów zbrojnych, epidemii i klęsk żywiołowych oraz społecznościom wykluczonym z dostępu do opieki zdrowotnej. Jesteśmy tam, gdzie potrzeby humanitarne są największe.

W swoich działaniach kierujemy się etyką lekarską oraz zasadami bezstronności, niezależności i neutralności.

Bezstronność

Udzielamy pomocy najbardziej potrzebującym. Nie ma znaczenia, z jakiego kraju pochodzą, jaką religię wyznają ani jakie są ich przekonania polityczne. W pierwszej kolejności pomagamy tym, którym zagraża największe niebezpieczeństwo.

Niezależność

Decyzję o interwencji humanitarnej podejmujemy na podstawie własnej oceny potrzeb medycznych, niezależnie od jakichkolwiek interesów politycznych, ekonomicznych i religijnych. Ponad 97 procent naszych funduszy pochodzi od darczyńców indywidualnych i prywatnych, dzięki czemu zachowujemy niezależność operacyjną i możemy elastycznie reagować na kryzysy.

Neutralność

W sytuacji konfliktu zbrojnego nie opowiadamy się po żadnej ze stron. Zdarza się jednak, że nie jesteśmy obecni na obszarach kontrolowanych przez każdą ze stron konfliktu. Powodem może być blokada pomocy humanitarnej, brak możliwości zapewnienia elementarnego bezpieczeństwa naszym zespołom lub to, że najpilniejsze potrzeby ludzi zostały już zaspokojone.

 Fundacja „Lekarze bez Granic”

ul. Sapieżyńska 10A,
00-215 Warszawa, Polska

 lekarze-bez-granic.pl

 biuro@warsaw.msf.org

ZDJĘCIE NA OKŁADCE: PIELĘGNIARZ LEKARZY BEZ GRANIC BADA DZIECKO POD
KĄTEM NIEDOŻYWIENIA W KLINICE MOBILNEJ W PUNKCIE RIVERSIDE
DLA UCHODźCÓW Z SUDANU. SUDAN POŁUDNIOWY, CZERWIEC 2023,
ZDJĘCIE: NASIR GHAFOR/MSF

